

M&A PLAYBOOK

by VARDAR IŞANLI

HUKUK SİSTEMLERİNİN ÇATIŞMASI

No. 1

Beyan ve Tekeffüller

Beyan ve tekeffüller birleşme ve devralma işlemlerinde taraflar arasında riskin dağıtılmasını sağlayan temel sözleşmesel mekanizmalardır. Bununla birlikte, işbu kavramın hukuki niteliği ve doğurduğu sonuçlar, Anglo Sakson hukuk sistemi ve Kara Avrupası hukuk sistemleri altında önemli ölçüde farklılık göstermektedir.

ANGLO SAKSON HUKUKU

Anglo Sakson hukuk sisteminde beyanlar, bir tarafın diğer tarafı sözleşmeye girmeye sevk etmek amacıyla yaptığı maddi olgu açıklamalarını ifade eder; bu beyanların hukuki önemi esasen sözleşme öncesi aşamada ortaya çıkar. Gerçeğe aykırı bir beyan, sözleşmenin iptali ile belirli hâllerde haksız fiil sorumluluğuna dayalı tazminat talepleri de dâhil olmak üzere, yanıltıcı beyana dayalı taleplere yol açabilir.

Tekeffüller ise belirli olguların belirli bir tarih itibarıyla doğru olduğuna ilişkin sözleşmesel taahhütlerdir; ihlalleri sözleşme ihlali niteliğinde olup ihlale uğrayan tarafa en başta tazminat olmak üzere sözleşmesel başvuru yollarını açar. Bu katı doktrinel ayırım, özellikle birleşme ve devralma işlemlerinde tarafların risk dağılımını, başvurulabilecek hukuki yolları ve sorumluluk sınırlarını hassas biçimde kurgulamasına olanak tanır; yapı çoğunlukla ifşa mektupları ve bilgi sınırlamaları ile desteklenmektedir.

KARA AVRUPASI HUKUKU

Kıta Avrupası hukuk sistemlerinde beyanlar ve tekeffüller arasındaki ayırım çok daha az belirgindir ve çoğu zaman işlevsel olarak mevcut değildir. Bir tarafça yapılan açıklamalar kural olarak tekil ve bütüncül bir sözleşmesel çerçeveye içinde değerlendirilir; bu yaklaşım, sözleşmeye girmeye yönelik yönlendirici etki ile sözleşmesel taahhüt arasında keskin bir ayırım yapmak yerine, ilgili beyanın sözleşmesel yükümlülüğün kapsamına dahil edilip edilmediğine ve gerçeğe aykırılığın sözleşmenin ihlali ya da sözleşme öncesi sorumluluk doğurup doğurmadığına odaklanır.

Gerçeğe aykırı açıklamalar, yanıltıcı beyana özgü ayrı doktrinler yerine irade sakatlığı halleri, kanuni tekeffül rejimleri veya sözleşmenin gereği gibi ifa edilmemesine ilişkin hükümler çerçevesinde ele alınır; başvurulabilecek hukuki yollar da genellikle fesih, bedel indirim veya tazminattan ibarettir.